

نقش عوامل مذهبی گردشگری مذهبی و زیارتی در مدیریت و برنامه ریزی فضایی توسعه گردشگری در شهر مقدس قم

معصومه شیخیان شهربابکی

فارغ التحصیل کارشناسی ارشد رشته علوم قرآن و حدیث دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرج، البرز، ایران.

چکیده

امروزه، مسائل شهر و شهروندی به مهمترین مسائل مؤثر در ابعاد کمی و کیفی زندگی انسان تبدیل شده است. پیش از این دوره نیز شهر در مفهوم عام آن اهمیت داشت، اما در دوران معاصر این اهمیت توسط طیف وسیع تری از مردم و نیز طیف فراتری از متخصصان ادراک شده است. ازاینرو، پرداختن به تئوری های جدید شهر، که هر یک با هدف حل مشکلات شهری، بهبود وضعیت کیفی و کمی زندگی شهروندان در شهرها، ارتقای کیفیت محیط شهر، مدیریت شهر، پیشبرد شهر به سوی مطلوب تر شدن، و ... مطرح شده اند، بیش از پیش مهم است. براین اساس، زیست پذیری یکی از مباحث و تئوری های اخیر در برنامه ریزی شهری است که مانند دیگر تئوری های نوین مثل شهر توانا، شهر خلاق، شهر پایدار، شهر تاب آور، ما را به سوی داشتن شهری مطلوبتر برای زندگی و توسعه شهری پایدار رهنمون می سازد. دراین راستا پژوهش حاضر با هدف؛ بررسی عوامل مؤثر بر تحقق زیست پذیری گردشگری شهری در شهر کرج تدوین شده است، جامعه آماری مورد مطالعه ۳۰ نفر از کارشناسان و متخصصان موضوع مورد مطالعه می باشند؛ گردآوری داده ها در قالب پرسشنامه محقق ساخته صورت گرفته است، برای تحلیل روابط میان داده ها نیز از آزمون t تک نمونه ای و آزمون فریدمن بهره گرفته شده است. نتایج تحقیق نشان داد؛ برای تحقق زیست پذیری گردشگری شهری در شهر کرج می بایستی ابتدا به تقویت و بهبود مولفه های اقتصادی و اجتماعی پرداخت هر چند زیرساخت های کالبدی این شهر با چالش ها و موانع زیادی تا نیل به شهر سالم و زیست پذیر برای جامعه میزبان و گردشگران مواجهند و می بایستی در راستای رفع این چالش ها نیز اقدام نمود.

واژگان کلیدی: زیست پذیری، عوامل اثربخش، گردشگری شهری، کرج.

مقدمه

امروزه، شهرها مکان اصلی کار و زندگی بخش عمده‌ی بشر شده‌اند، به طوری که بیش از ۶۰٪ از جمعیت ۸ میلیارد نفری جهان در شهرها زندگی می‌کنند. از این رو، توجه به کیفیت زندگی، شرایط، امکانات و نیازهای ساکنان شهرها، مسأله‌ای حیاتی است. نظر به مشکلات متعدد شهرها، رویکردهای مختلفی برای ارتقا و بهبود شرایط زندگی در آنها پیشنهاد و مطرح شده است که زیست‌پذیری شهری یکی از آنها است. امروزه زیست‌پذیری در بیشتر کشورهای توسعه یافته به عنوان یک اصل راهنما در چارچوب گفتمان پایداری در سیاست گذاری‌ها و برنامه‌ریزی شهری و گردشگری شهری گسترش پیدا کرده است (سلیمانی مهرنجانی و همکاران، ۱۳۹۵: ۲۷).

رویکرد زیست‌پذیری به سیستم شهری سالم، امن، با دسترسی مناسب و مقرون به صرفه اطلاق می‌شود که کیفیت بالای زندگی را موجب شده و رویکردی منتج از نظریه توسعه پایدار تلقی می‌گردد. علی‌رغم آنکه بررسی زیست‌پذیری شهری می‌تواند در شناسایی کمبودها و اقدامات جهت ارتقای زیست محیط زندگی ساکنان مثمر ثمر واقع شود، پرداختن به تئوری زیست‌پذیری در ایران به صورت محدود مورد توجه قرار گرفته است (ساسان پور و همکاران، ۱۳۹۷: ۲۴۱).

در عصر حاضر اکثر شهرها با مشکلات متعددی مواجه شده‌اند. اما محیط زیست بشری بیشتر به چالش کشیده شده است. بسیاری از متخصصان شهری همواره در پی این هستند که راه‌حل‌های کارآمدی برای جلوگیری از آسیب به محیط زیست ارائه دهند. از این رو نظریات، دیدگاه‌ها و مدل‌های فراوانی در این باره مطرح شده که از جمله آنها می‌توان به رویکرد زیست‌پذیری منبعث از مکتب توسعه پایدار اشاره نمود. امروزه رویکرد زیست‌پذیری به عنوان یکی از دیدگاه‌هایی که ریشه در نظریه توسعه پایدار دارد مورد توجه واقع شده و علت آن قابلیت رویکرد فوق در تحلیل مسائل زیستی شهرها برای جامعه میزبان و همچنین گردشگران و مسافران است (پریزادی و بیگدلی، ۱۳۹۵: ۶۵).

زیست‌پذیری یکی از مباحث و تئوری‌های اخیر در برنامه‌ریزی شهری است که مانند دیگر تئوری‌های نوین مثل شهر توانا، شهر خلاق، شهر پایدار و شهر تاب آور، ما را به سوی داشتن شهری مطلوب‌تر برای زندگی و توسعه شهری پایدار رهنمون می‌سازد (بندر آباد، ۱۳۹۰: ۳). به طور کلی زیست‌پذیری، به یک سیستم شهری که در آن به سلامت اجتماعی، اقتصادی، کالبدی و روانی همه ساکنانش و همه میهمانان توجه شده است، اطلاق می‌شود. این کیفیت درباره فضاهای شهری مطلوب است که غنای فرهنگی را انعکاس می‌دهند، اصول کلیدی که به این مفهوم استحکام می‌بخشد شامل برابری، عدالت، امنیت، مشارکت، تفرج و قدرت بخشیدن است (زنگنه و همکاران، ۱۳۹۷: ۳۲) به نقل از (Cities PLUS, 2003).

در جهان امروز، شهرها مکان اصلی کار و زندگی انسانها شده‌اند. اگر در گذشته‌ای نه چندان دور، شهرها پدیده‌هایی استثنایی و کمیاب بودند، امروزه به مکان اصلی سکونت انسان و هنجار تبدیل شده‌اند. رشد و توسعه بیش از حد شهرها در عصر حاضر و افزایش چالش‌های مرتبط با آن، باعث به خطر افتادن زندگی در شهرها شده است. به همین منظور یکی از رویکرها در جهت ارتقاء

کیفیت زندگی رویکرد زیست‌پذیری است. زیست‌پذیری از جمله رویکردهایی است که به دنبال ایجاد یک محیط امن و سالم برای جوامع انسانی است. این رویکرد از در هم تنیدگی ابعاد اقتصادی، اجتماعی، محیطی و کالبدی تشکیل یافته است (ادیبی سعدی نژاد، ۱۳۹۹: ۴۴۳).

امروزه شهرها با چالش‌های بسیاری در زمینه‌های اقتصادی، اجتماعی و زیست‌محیطی مواجه شده‌اند. به همین دلیل برخورداری از خصوصیات زیست‌پذیری برای شهرها و کلانشهرها ضرورت یافته است. به گونه‌ای که در تمام برنامه‌های توسعه بهبود سطح کیفی زندگی به عنوان یک هدف کلی و اصلی در نظر گرفته می‌شود. اصطلاح زیست‌پذیری اشاره به درجه تأمین ملزومات یک جامعه بر مبنای نیازها و ظرفیت‌های افراد آن جامعه و همچنین گردشگران و یا مسافران دارد (نیک‌پور و یاراحمدی، ۱۳۹۹: ۷). در این راستا هدف پژوهش حاضر تحقق زیست‌پذیری شهر کرج برای جامعه میزبان و میهمان است.

از جمله تحقیقاتی که ارتباط موضوعی با عنوان تحقیق دارند، می‌توان به موارد زیر اشاره نمود:
علیزاده (۱۳۹۳) در پایان‌نامه ارشد خود به بررسی سنجش عوامل زیست‌پذیری با تأکید بر رویکرد مشارکت محله بریانک، منطقه ۱۰ شهرداری تهران پرداخته است. نتایج نشان از فاکتورهای زیست‌پذیری چون فضاهای عمومی، انسجام اجتماعی، تعلق به جامعه، مسکن با کیفیت و دسترسی پیاده، تأثیر مستقیم بر مشارکت دارد و از نظر ساکنان محل، مکان‌های عمومی و انسجام اجتماعی بالاترین اولویت را دارند.

محمدی ده چشمه (۱۳۹۹) به بررسی وضعیت شاخص‌های زیست‌پذیری شهری در شهرکرد بر مبنای جایگاه مدیریت شهری در شهرکرد پرداخته است. نتایج بیانگر آن است که بر اساس تحلیل مسیر معادلات ساختاری مدیریت شهری بر شاخص اجتماعی با ضریب مسیر ۰/۲۲، بر شاخص اقتصادی با ضریب مسیر ۰/۸۵ و بر شاخص زیست‌محیطی با ضریب مسیر ۰/۳۰ اثرگذار بوده است. بر این اساس شاخص اقتصادی بیشترین تأثیر و شاخص اجتماعی کمترین تأثیر را پذیرفته است.

نیک‌پور و یاراحمدی (۱۳۹۹) در مقاله‌ای شناسایی عوامل مؤثر بر زیست‌پذیری در شهر نورآباد ممسنی پرداختند. نتایج پژوهش نشان داد متغیرهای بعد اقتصادی شامل اشتغال پایدار، توزیع زیرساخت‌های مناسب حمل و نقل و مسکن مناسب دارای بیشترین قدرت نفوذ هستند.

نجفی و همکاران (۱۳۹۹) در مقاله‌ای به ارزیابی میزان زیست‌پذیری در فضاهای شهری: مورد پژوهی: بافت قدیم شهر خرم‌آباد پرداختند. جهت تجزیه و تحلیل اطلاعات از مدل ویکور و آزمون خی دو بهره گرفته شده است. ابعاد مورد مطالعه در این تحقیق شامل مولفه‌های اجتماعی، اقتصادی، زیست‌محیطی و کالبدی بوده است. میزان Sig بدست آمده از آزمون خی دو (رابطه بین متغیرهای تحقیق) برابر با ۰/۰۰۰ است که این میزان به لحاظ آماری معنادار است.

کرکه‌آبادی و بهروزی (۱۴۰۰) در پژوهشی به بررسی و تحلیل مولفه‌های زیست‌پذیری شهری در راستای توسعه پایدار (نمونه موردی: قائم شهر) پرداختند. نتایج نشان داد که با توجه مقایسه سه مولفه اجتماعی، اقتصادی و زیست‌محیطی شهر قائم شهر، مقدار میانگین رتبه‌ای در بعد اجتماعی برابر با ۱/۴۸، بعد اقتصادی برابر با ۱/۵۴ و بعد زیست‌محیطی برابر با ۲/۹۸ بوده است و مقدار آزمون فریدمن که بر مبنای آماره کای دو محاسبه می‌شود برابر با ۵۵۱/۳۲۶ و سطح معنی داری ۰/۰۰۰ بوده که نشان می‌دهد تفاوت معنی داری بین این سه مولفه وجود دارد.

نیوتن (۲۰۱۲) در مقاله‌ای به بررسی زیست‌پذیری و پایداری چالش‌های تکنیکی- اجتماعی شهرهای قرن بیستم پرداخته است. نتایج نشان داد بسیاری از زیرساخت‌های اصلی شهر که باعث زیست‌پذیری شهرهای استرالیا شده است، از منابع ناپایدار تأمین می‌شود و به عبارتی، پایدار نیست.

پاندی و همکاران (۲۰۱۳) برای سنجش زیست‌پذیری در هند مدلی را ارائه کردند که ابعادی شامل: در دسترس بودن خدمات، تأسیسات و تجهیزات شهری با کیفیت، امنیت، برنامه‌ریزی و کاربری زمین و مسکن، محیط زندگی سالم است. در مدل مذکور بیشتر بر کیفیت ابعاد زیست‌پذیری تأکید شده است.

بدلند و همکاران (۲۰۱۴)، در پژوهشی به بررسی زیست‌پذیری شهری: درس‌هایی از استرالیا برای کشف شاخص‌های اندازه‌گیری سلامت اجتماعی پرداختند. در این پژوهش ۱۱ حوزه کلی در ارتباط با سلامت اجتماعی و رفاه مشخص گردید و ارتباط آنها با سلامت و رفاه تأیید شد، که عبارتند از: جرم و امنیت، آموزش، شغل و درآمد، سلامت و خدمات اجتماعی، مسکن، تفریح و فرهنگ، غذای محلی و دیگر کالاها، محیط طبیعی، فضای باز عمومی، حمل‌ونقل و انسجام اجتماعی و دموکراسی محلی.

هند (۲۰۱۹) تحقیقی با موضوع: شهر قابل زندگی: رویکردی به پیاده‌روی از طریق شهرسازی تاکتیکی را به انجام رساندند و معتقدند؛ بازیابی زیست‌پذیری شهر و در نتیجه توسعه شهری پایدار آن با به روز سازی هسته شهر، می‌توان زیست‌پذیری کل شهر را احیا کرد و از طریق شهرسازی تاکتیکی خلاقانه باعث توسعه شهری پایدار شد. همچنین، این مقاله شامل تحلیل نمونه‌های بین‌المللی بر اساس معیار شیوه‌های شهرسازی تاکتیکی است.

علیجانی و همکاران (۲۰۲۰) پژوهشی با عنوان رویکرد جدید زیست‌پذیری شهری در تهران: آسایش حرارتی به عنوان یک شاخص ابتدایی تدوین نموده‌اند؛ این پژوهش ثابت کرد که ملاحظات اقلیمی برای ارتقای کیفیت زندگی و زیست‌پذیری مغفول مانده است و طراحان و برنامه‌ریزان شهری باید با بازنگری در طرح جامع شهر تهران برای ساخت شهری زیست‌پذیر و پایدار در آینده اقدام کنند.

ینکگیویی و همکاران (۲۰۲۱) در مقاله‌ای با عنوان شبیه سازی زیست‌پذیری شهری مبتنی بر عوامل به بیان این موضوع پرداختند که زیست‌پذیری یک شهر که شامل مفاهیم اجتماعی، اقتصادی، زیست محیطی و غیره است، نقش اساسی در تعیین کیفیت زندگی بر عهده می‌گیرد

روش تحقیق

روش به کار گرفته شده در این پژوهش، توصیفی- تحلیلی مبتنی بر منابع اسنادی- پیمایشی است، جامعه آماری مورد مطالعه ۳۰ نفر از کارشناسان و متخصصان حوزه مسائل برنامه ریزی شهری و گردشگری شهری شامل؛ اساتید دانشگاه، کارشناسان حوزه شهرسازی شهرداری و اداره راه و شهرسازی، و چند تن از شهروندان صاحب نظر در حوزه برنامه‌ریزی شهری است، گردآوری داده ها در قالب پرسشنامه محقق ساخته صورت گرفته است، برای تحلیل روابط میان داده ها نیز از آزمون t تک نمونه‌ای و آزمون فریدمن بهره گرفته شده است.

یافته ها

برای بررسی مولفه‌های زیست‌پذیری شهر همدان از شاخص‌های متعدد (اقتصادی، کالبدی، زیست محیطی، بهداشت و سلامت، مولفه‌های اجتماعی و برخورداری از زیرساخت‌های شهر هوشمند) استفاده شده است. نتایج تحلیل داده‌های تحقیق در قالب جداول زیر منعکس شده است.

جدول ۱: داده‌های توصیفی عوامل اقتصادی - اجتماعی زیست‌پذیری گردشگری شهری شهر کرج

انحراف از میانگین	انحراف استاندارد	میانگین	
۰.۳۷۲۱۰	۲.۶۳۱۱۳	۱۵.۳۴۰۰	عوامل اقتصادی - اجتماعی

One-Sample Test

	Test Value = 3					
	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
					Lower	Upper
	33.163	49	.000	12.34000	11.5922	13.0878

در جدول One-Sample Statistics شاخص‌های میانگین و انحراف استاندارد مشاهده می‌شود و میانگین عوامل اقتصادی - اجتماعی ۱۵.۳۴۰۰ با انحراف استاندارد ۲.۶۳۱۱۳ می‌باشد. چون در اینجا مقدار Sig.(2-tailed) ۰.۰۰۰ کمتر از ۰/۰۵ است، به عبارتی عوامل اقتصادی - اجتماعی در زیست‌پذیری گردشگری گردشگری شهری شهر کرج اثرگذارند.

جدول ۲: داده‌های توصیفی عوامل کالبدی - زیست محیطی

انحراف از میانگین	انحراف استاندارد	میانگین	
۰.۲۷۷۸۲	۲.۰۰۳۳۹	۱۱.۵۷۶۹	عوامل کالبدی - زیست محیطی

One-Sample Test

	Test Value = 3					
	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
					Lower	Upper
	30.872	51	.000	8.57692	8.0192	9.1347

در جدول One-Sample Statistics شاخص‌های میانگین و انحراف استاندارد مشاهده می‌شود و میانگین عوامل کالبدی-زیست محیطی ۱۱.۵۷۶۹ با انحراف استاندارد ۲.۰۰۳۳۹ می‌باشد. چون در اینجا مقدار Sig.(2-tailed) ۰.۰۰۰ کمتر از ۰/۰۵ است، به عبارتی عوامل کالبدی-زیست محیطی در زیست پذیری گردشگری شهری شهر کرج اثرگذارند.

- اثر گذاری عوامل بهداشت و سلامت در زیست پذیری گردشگری شهری شهر کرج
جدول ۳: داده‌های توصیفی عوامل بهداشت و سلامت زیست پذیری گردشگری شهری شهر کرج

انحراف از میانگین	انحراف استاندارد	میانگین	تعداد
۰.۷۱۴۲۹	۵.۰۵۰۷۶	۴۰.۴۰۰۰	۵۰
عوامل بهداشت و سلامت			

One-Sample Test

Test Value = 3						
	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
					Lower	Upper
	52.360	49	.000	37.40000	35.9646	38.8354

در جدول One-Sample Statistics شاخص‌های میانگین و انحراف استاندارد مشاهده می‌شود و میانگین عوامل بهداشت و سلامت ۴۰.۴۰۰۰ با انحراف استاندارد ۵.۰۵۰۷۶ است. چون در اینجا مقدار Sig.(2-tailed) ۰.۰۰۰ کمتر از ۰/۰۵ است، به عبارتی عوامل بهداشت و سلامت در زیست پذیری گردشگری شهری شهر کرج تأثیر دارد. می‌توان به این نتیجه رسید که همه عوامل اجتماعی-اقتصادی، کالبدی-محیطی، بهداشت و سلامت و میزان برخورداری از زیرساخت‌های شهر هوشمند در میزان زیست پذیری گردشگری شهری شهر کرج اثرگذارند.

جدول ۴: آزمون t تک نمونه‌ای برای سنجش میزان زیست پذیری گردشگری شهری شهر کرج

شاخص‌ها	درجه t	درجه آزادی (df)	سطح معنا داری (sig)	میانگین	انحراف معیار
اقتصادی	۱.۰۱۶	۳۸۲	۰.۱۲۱	۳.۰۵	۰.۹۳۰
کالبدی	۰.۳۶۳	۳۸۲	۰.۰۲۰	۳.۰۱	۰.۸۷۹
زیست محیطی	-۶.۸۹	۳۸۲	۰.۰۵۴	۲.۶۲	۱.۰۷
بهداشت و سلامت	۱.۷۰	۳۸۲	۰.۱۷۲	۳.۰۸	۱.۰۰

۰.۹۳۵	۳.۶۷	۰.۰۰۰	۳۸۲	۱۴.۰۰	اجتماعی
۰.۸۶۸	۳.۰۷	۰.۰۱	۳۸۲	۱.۵۴	برخورداری از مولفه های شهر هوشمند

نتایج حاصله از جدول (۴) که برای تحلیل میزان زیست پذیری گردشگری شهری شهر کرج، نشان می دهد؛ نتایج حاصله نشان می دهد که شاخص اجتماعی با نمره ۱۴.۰۰ از نظر شهروندان وضعیت زیست پذیری گردشگری شهری بهتری نسبت به دیگر شاخص ها دارند هر چند که شاخص نامبرده با نمره تعریف شده ۳ (عدد بحرانی) فاصله دارد. و شاخص زیست محیطی با نمره ۶.۸۹- از نمره پایین تری برخوردار می باشند. به طور کلی امتیازات به دست آمده برای نشان دهنده زیست پذیری متوسط رو به پایین در شهر کرج می باشد.

تست فریدمن

در این پژوهش برای اینکه رتبه بندی عوامل موثر بر زیست پذیری گردشگری شهری شهر کرج مشخص شود، از آزمون فریدمن نیز استفاده شده است.

جدول ۵: آزمون فریدمن

۴۷	تعداد نمونه
۱۷۶.۱۳۷	کای اسکوتر
۴	درجه آزادی
۰.۰۰۰	سطح معنی داری

مطابق جدول فوق چون کای اسکوتر بدست آمده برابر است با ۱۷۶.۱۳۷ ، که در سطح خطای کمتر از ۰.۰۵ می باشد و مقدار سطح معنی داری بدست آمده ۰.۰۰۰ می باشد، و چون ($P \text{ value} < 0.05$) است، لذا ترتیب عوامل موثر بر زیست پذیری گردشگری شهری شهر کرج معنا دار است.

- میانگین رتبه

جدول ۶: میانگین رتبه عوامل اثرگذار بر زیست پذیری گردشگری شهری شهر کرج

عنوان	میانگین رتبه
عوامل بهداشت و سلامت	۱.۹۶
میزان برخورداری از زیرساخت های شهر هوشمند	۱.۰۷
عوامل محیطی - کالبدی	۲.۹۷
عوامل اجتماعی - اقتصادی	۴.۵۴

همان گونه که از جدول عوامل اثر گذار بر زیست پذیری گردشگری شهری شهر کرج مشخص است. بالاترین میانگین رتبه مربوط به شاخص عوامل اجتماعی- اقتصادی با میانگین رتبه ۴.۵۴ است که نشان می‌دهد عوامل اجتماعی- اقتصادی از مهمترین عوامل تأثیرگذار بر زیست پذیری گردشگری شهری شهر کرج است و پس از آن عوامل محیطی- کالبدی، بهداشت و سلامت و میزان برخورداری از زیرساخت های شهر هوشمند با توجه به مقدار میانگین رتبه، به ترتیب در رده‌های پس از آن، قرار دارند.

بحث و نتیجه‌گیری

زیست پذیری کیفیتی است که فقط منحصر به ویژگی های محیط زیست نیست بلکه به عملکرد های مبتنی بر رفتار و تعامل بین مشخصه های زیست محیطی و شخصی نیز مرتبط می شود، ضرورت و اهمیت بحث زیست پذیری گردشگری شهری در شهرها به طور روزافزونی ناشی از افزایش آگاهی نسبت به الگوهای ناپایدار زندگی و مصرف شهری است که سالم و پایدار نیست و در درازمدت موجب کاهش محیط شهری نیز خواهد شد. زیست پذیری شهری معادل شهر خوب یا مکان پایدار است که شهروندان و مدیران شهری را به سوی داشتن شهری مطلوب تر رهنمون می‌سازد.

در این راستا پژوهش حاضر به مطالعه عوامل اثرگذار بر زیست پذیری گردشگری شهری شهر کرج پرداخته است. نتایج تحقیق نشان داد؛ مولفه های اجتماعی و اقتصادی از اثرگذارترین عوامل تحقق شهر زیست پذیر در زیست پذیری گردشگری شهری شهر کرج می باشند، بر اساس یافته های تحقیق؛ شهر کرج به لحاظ شاخص های اجتماعی از وضعیت زیست پذیری گردشگری شهری بهتری نسبت به دیگر شاخص ها برخوردار است.

از جمله فعالیت هایی که می تواند به تحقق زیست پذیری گردشگری شهری شهر کرج کمک کند موارد پیشنهادی به شرح زیر می باشد:

-ایجاد کاربری های فراغتی از جمله رستوران، کافی شاپ و ... در سطح شهر کرج

-بهره گیری از توان مشارکت مردمی در طرح و برنامه های توسعه شهری

-توجه به شرایط محیطی و اقلیمی در ساخت و سازها و بومی سازی ضوابط و مقررات ساخت و سازها

-فراهم نمودن زمینه های حضور بیشتر زنان در فعالیت های گردشگری شهری

-توجه به سلايق و علايق مردم در جانمایی پروژه های گردشگری شهری

-تأمین روشنایی معابر اصلی و فرعی برای رونق گردشگری شهری

-تقویت حس امنیت و اعتماد شهروندان برای توسعه گردشگری شهر کرج

-افزایش سرانه فضاهای سبز و باز در دسترس، امن و مطلوب در سطح شهر

-ایجاد مراکز فرهنگی عمومی در سطح محلات شهری

-تشویق و تبدیل طبقات بالای کاربری های مختلط در محله به کاربری مسکونی

-توجه به پروژه های شهری که منجر به کارآفرینی و پویایی اقتصاد شهری می شوند.

-توسعه گردشگری پایدار شهری

منابع

- ادیبی سعدی نژاد، فاطمه؛ (۱۳۹۹)، «تحلیلی بر زیست‌پذیری شهری با تأکید بر بعد کالبدی- زیرساختی مطالعه موردی منطقه ۱۷ تهران»، فصلنامه جغرافیا و برنامه‌ریزی منطقه‌ای، ۱۰ (۱-۲)، ۴۵۴-۴۴۳.
- بندر آباد، علیرضا؛ (۱۳۹۰)، شهر زیست‌پذیر از مبانی تا معنا، چاپ اول، تهران: انتشارات آذرخش.
- پریزادی، طاهر و لیلا بیگدلی؛ (۱۳۹۵)، سنجش زیست‌پذیری محلات منطقه ۱۷ شهرداری تهران. تحلیل فضایی مخاطرات محیطی، ۳ (۱)، ۹۰-۶۵.
- زنگنه، مهدی؛ خاوری، عاطفه؛ بنی‌اسد، طیب؛ (۱۳۹۷)، «سنجش و ارزیابی میزان زیست‌پذیری سکونتگاه‌های شهری مناطق مرزی مطالعه موردی: تربت‌جام»، فصلنامه شهر پایدار، ۱ (۲)، ۴۶-۳۱.
- ساسان پور، فرزانه؛ علیزاده سارا؛ اعرابی مقدم حوریه، (۱۳۹۷)، «قابلیت‌سنجی زیست‌پذیری مناطق شهری ارومیه با مدل RALSP»، تحقیقات کاربردی علوم جغرافیایی، ۱۸ (۴۸)، ۲۵۸-۲۴۱.
- سلیمانی‌مهرنجاتی، محمد؛ تولایی سیمین؛ رفیعیان مجتبی؛ خزاعی نژاد فروغ؛ (۱۳۹۵)، «زیست‌پذیری شهری: مفهوم، اصول، ابعاد و شاخص‌ها»، پژوهش‌های جغرافیای برنامه‌ریزی شهری، ۴ (۱)، ۵۰-۲۷.
- علیزاده، سجاد؛ (۱۳۹۳)، سنجش عوامل زیست‌پذیری با تأکید بر رویکرد مشارکت (مطالعه موردی محله بریان منطقه ۱۰ شهرداری تهران)، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران مرکزی.
- کرکه‌آبادی، زینب؛ بهروزی، حمزه؛ (۱۴۰۰)، «بررسی و تحلیل مولفه‌های زیست‌پذیری شهری در راستای توسعه پایدار (نمونه موردی: قائم شهر)»، فصلنامه علمی - پژوهشی پژوهش و برنامه‌ریزی شهری، انتشار آنلاین از تاریخ ۰۱ شهریور ۱۴۰۰.
- محمدی‌ده‌چشمه، پژمان؛ (۱۳۹۹)، «بررسی وضعیت شاخص‌های زیست‌پذیری شهری در شهرکرد بر مبنای جایگاه مدیریت شهری»، تحقیقات کاربردی علوم جغرافیایی، ۲۰ (۵۷)، ۲۲۲-۲۰۵.
- نجفی، اسماعیل؛ قاسمیان، هما؛ صادقی، علیرضا؛ (۱۳۹۹)، «ارزیابی میزان زیست‌پذیری در فضاها شهری: مورد پژوهی: بافت قدیم شهر خرم‌آباد»، جغرافیا و روابط انسانی، ۲ (۴): ۴۱۲-۴۰۱.
- نیک پور، عامر؛ یاراحمدی، منصوره؛ (۱۳۹۹)، «شناسایی عوامل مؤثر بر زیست‌پذیری در شهر نورآباد ممسنی»، مطالعات ساختار و کارکرد شهری، ۷ (۲۳)، ۲۷-۷.